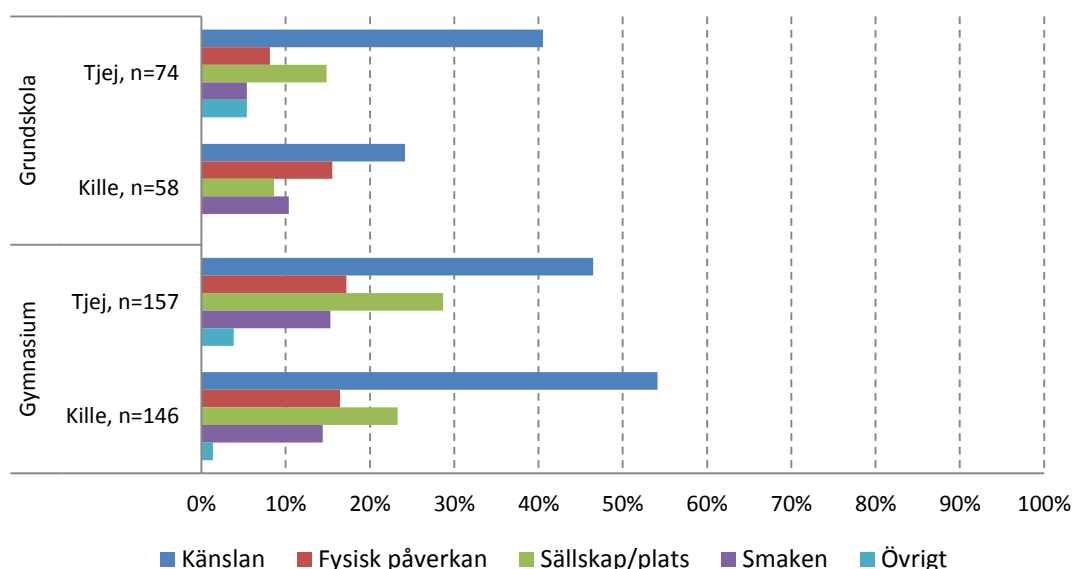

Rökning för första gången

I webbenkäten *Om mig 2015* så fick de elever, i årskurs 8 på grundskolan och årskurs 2 på gymnasieskolan i Östergötland, som tidigare uppgivit att de röker eller provat på att röka, berätta mer om när de rökte första gången. Ungdomarna beskrev olika situationer och hur de upplevde det.

De allra flesta elever associerade rökning med känslor av olika slag. De vanligaste associationerna var att man genom att röka kände ett lugn och att ångesten minskade. Några tyckte däremot att ångest tilltog av rökningen. Men det var också känslor av nyfikenhet och spänning, att man blev glad och kände sig cool. Den fysiska påverkan var mestadels att röken gjorde ont i halsen och att man hostade, men också att man kände sig yr och illamående. Gymnasieelever uppgav oftare än grundskoleelever att man kände sig påverkad av nikotinet.

Det vanligaste sammanhanget och situationen för första rökningen var att man testade tillsammans med kompisar, men också att man var berusad och rökte när det var fest. Några uppgav att man hade föräldrar eller släkt som rökte och att man tog efter dem.

Figur 1. Första erfarenheten av rökning, per årskurs och kön

”Skön känsla men ångest efteråt”

”Hosta varmt i lungor”

”Det kändes bra därför att man kände sig lite äldre och mognare, det var skönt när mintsmaken kom till halsen”

”Klump i halsen, huvudet lite lättare och trött”

”Fick ett skönt rus genom kroppen”

”Blev lite yr och så tyckte jag att det var äckligt”

”Ville prova bara”

”Jag tyckte inte om själva smaken av cigg.. utan det var att jag börja feströka och det var då jag börja röka ännu mer. Allt det här började efter min skada när jag spelade fotboll. Jag la ner fotbollen på grund av mitt knä.. Men allt började efter jag la ner fotbollen.”

”Det kändes som att tobaken inom en tog bort sorgen”

2015 så var det ungefär två procent av ungdomarna som gick på grundskolan som rökte varje dag, medan motsvarande gällde sju procent av dem på i gymnasieskolan. Betydligt fler uppger dock att de har provat på att röka, fler i gymnasieskolan än grundskolan.

Tabell 1. Andel ungdomar som uppger att de röker. Data från Om mig 2015

		Ja, varje dag (%)	Ja, ibland (%)	Nej (%)	Antal
Grundskola, årskurs 8	Tjej	1,4	5,0	93,6	1594
	Kille	2,1	3,3	94,5	1502
Gymnasieskola, årskurs 2	Tjej	6,2	14,4	79,3	1329
	Kille	7,5	11,9	80,6	1244

Webbenkäten *Om mig* är ett samarbete mellan länets kommuner, Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland. Mer information: <http://vardgivarwebb.regionostergotland.se/ungdomsenkat>

Region Östergötland (2017). Centrum för verksamhetsstöd och utveckling. Om mig. Artikel 5: Rökning första gången